

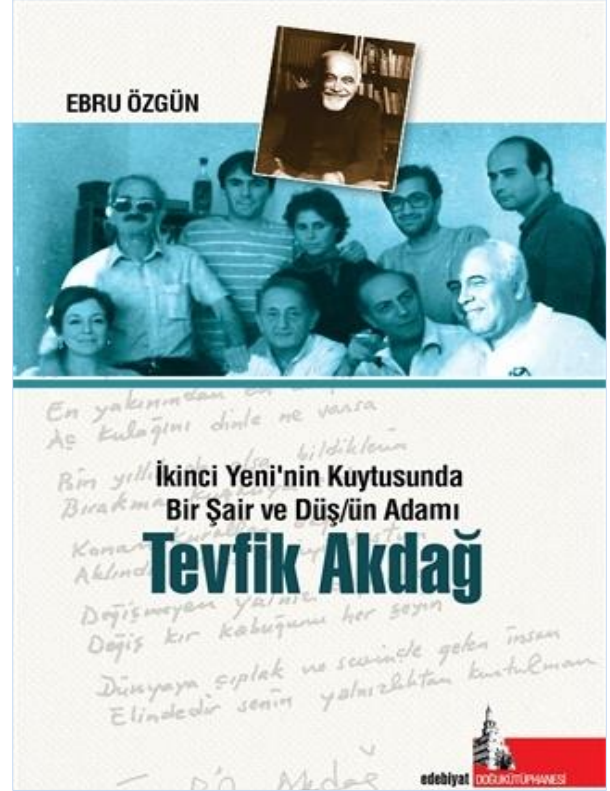
İkinci Yeni'nin Kuytusunda Bir Şair ve Düş/ün Adamı: Tefvik Akdağ

TOLGA ALVER*

İkinci Yeni şiiri 1950 sonrasında Türk edebiyatında çok önemli etkileri olan bir şiir hareketidir. İlk çekirdekleri 1954'te değişik dergilerde görünmüştür. 1956'da haftalık *Pazar Postası* gazetesinde toparlanarak ilkeleri belirginleşmeye ve bir akıma dönüşmeye başlamıştır (Geçgel, 2004, s. 1). Bu hareketin temsilcileri arasında sayılan Tefvik Akdağ 1932-1993 yılları arasında yaşamış, İkinci Yeni zevki ve anlayışıyla yazdığı şiirlerle sanat hayatında kendine yer bulmuş bir şairdir (Kayabaşı, 2019, s. 16). İlk şiirlerini 1953'te *Varlık*'ta yayımlayan şair, *Lacivert Kanatlı Bir Kuştur Gece* (1968), *Çıplak ve Sevinçle* (1977), *Eski İnsan Sözleri* (1990) isimleriyle üç şiir kitabı çıkarmıştır. Kayabaşı çalışmasında şairin şiirlerinin sayıca az olması ve zaman içinde değişen şiir çizgisi sebebiyle İkinci Yeni'nin unutulmuş şairi olarak nitelendirir (Kayabaşı, 2019, s. 17).

İkinci Yeni kuytusunda bir hayat yaşayan Tefvik Akdağ'ın hem hayatının hem de eserlerinin incelemesinin yapıldığı *İkinci Yeni'nin Kuytusunda Bir Şair ve Düş/ün Adamı Tefvik Akdağ* eseri, yazarının ifadesiyle "unutulmuş bir şaire geç de olsa Türk edebiyatı adına bir vefa borcu" olarak kaleme alınmıştır. Tefvik Akdağ'ın modern Türk şiiri içindeki yerinin tespit edilmesi üzerine yola çıkılan bu çalışma, Türk edebiyat tarihi çalışmaları içindeki bir boşluğu dolduracaktır.

Türk edebiyat tarihi açısından önemli bir boşluğu dolduracak olan Tefvik Akdağ'ın yaşam öyküsüne ve şiirlerine ışık tutan Dr. Öğr. Üyesi Ebru Özgün'ün *İkinci Yeni'nin Kuytusunda Bir Şair ve Düş/ün Adamı Tefvik Akdağ* isimli çalışmasının ilk baskısı 2020 yılında Doğu Kütüphanesi Yayınları tarafından yapılmıştır. Özenle hazırlanan eser 475 sayfadan oluşmaktadır. 13,5x21 cm boyutlarında ve 978-605-2127-68-1 sayılı Milletlerarası Neşriyat Numarasına (ISBN) sahiptir. Kitabın kapak görselinde orta üst kısımda Tefvik Akdağ'ın gülümseyen bir portresi vardır. Ana görsel olarak şairin 1984 yılında Nilgün Marmara'nın evinde Tomris Uyar, İlhan Berk, Cemal Süreya, Ece Ayhan gibi İkinci Yeni'nin ünlü isimleriyle bir arada olduğu Turgut Uyar'ın arşivinde

* Anadolu Ün. Sosyal Bil. Ens. TDE doktora programı, tolgaalver86@gmail.com, orcid.org/0000-0002-1674-4894
Gönderim tarihi: 05.05.2021 Kabul Tarihi: 19.05.2021

yer alan fotoğraf seçilmiştir. Kitap isminin altına silik bir şekilde şairin *Çıplak ve Sevinçle* şiirinin son dizeleri yerleştirilmiştir. Bu açıdan kapak görseli kitabın içeriği ile son derece uyumludur.

Ebru Özgün kitabın kaleme alınma amacını şu şekilde ifade etmiştir: “Tevfik Akdağ hakkında yapılacak ayrıntılı monografi çalışması ile, şairin yaşam öyküsüne ve şiirlerinin oluşum koşullarına dair bilgilerin saptanması, etkilenme alanlarının neler olduğunun, şiirlerinin çözümlenmesi ve irdelenmesi yoluyla Türk şiirinin tarihsel çizgisi üzerinde konumunun tespit edilmesi bu çalışmanın amacıdır.” (Özgün, 2020, s. 17).

İkinci Yeni'nin Kuytusunda Bir Şair ve Düşün Adamı Tevfik Akdağ isimli çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. Kitabın giriş kısmında yazar tarafından kitabın amacı açıklanmış, bölümler hakkında içerik bilgilendirilmesi yapılmıştır. İkinci Yeni şiirinin genel bir izlenimi bizlere yansıtılırken Tevfik Akdağ için yazılmış yazı ve incelemelerden de bahsedilmiştir.

Kitabın 1. Bölümü “Tevfik Akdağ'ın Yaşamı, Edebî Portresi ve Eserleri” ismini taşımaktadır. Bu kısımda yazar, Akdağ'ın nasıl bir hayat sürdürdüğünü, şiirini etkileyen yaşam koşullarını bizlere anlatmıştır. Özgün, Akdağ'ın çıkarmış olduğu *Şimdilik* gazetesinden, İkinci Yeni içerisinde kendisini nasıl konumlandığından, diğer şair, yazar ve eleştirmenlerin onun için yaptığı değerlendirmelerden kesitler sunmuştur. Yine bu bölümde giderek yoğunlaşan toplumcu ve felsefi anlayışın Akdağ'ın şiirlerini nasıl biçimlendirdiği hususu, şiir kitaplarının niteliği ve şiir dışındaki diğer çalışmaları ele alınmıştır.

2. Bölüm “Bir Düşün Adamı Tevfik Akdağ” başlığı ile bizlere aktarılmıştır. Yazar bu bölümde, Akdağ'ın hem düşünce hem de düşlerin insanı olduğunu; kitaba ve bu kısma neden bu ismi verdiğini âdeta gözler önüne sermiştir. Akdağ'ın düz yazılarından yola çıkarak sanatçı, okuyucu ve eleştirmen üzerine düşüncelerine; yazınsal türler içerisinde şiir, öykü, roman, tiyatro, deneme ve eleştiri ile görüşlerine yer verilmiştir. Yine yazınsal kişilikler ile onların eserlerine ilişkin değerlendirmeler de aktarılmıştır. Yazar bu verilerle Akdağ'ın kendi poetikasına ilişkin ipuçları elde edileceğini düşünmüştür.

3. Bölüm “Tevfik Akdağ'ın Şiirlerinde İçerik” ismini taşımaktadır. Bu bölümde “Felsefi Düşünü”, “Bireysel Duyuş”, “Toplumsal Duyarlılık”, “Sanata ve Sanatçıya Dair” alt başlıklar verilerek Akdağ'ın şiirlerinin ruhuna bir yolculuk yapılmıştır. Şairin şiirlerindeki konu, en çok kullandığı kavramlar üzerinden çözümlenmiştir. Ayrıca bu kısımda şiirlerindeki tematik yapının diğer İkinci Yeni şairlerinininki ile ne kadar örtüştüğü ya da ayrıştığı irdelenmiştir.

Çalışmanın son bölümü “Tevfik Akdağ'ın Şiirlerinde Biçim” adını taşımaktadır. Bu bölüm başlı başına bir inceleme kısmıdır ve tek başına ayrı bir kitap niteliği göstermektedir. Dördüncü bölümde dize kuruluşu, sestem sözdizimine dil yapısı, ses tonu, atmosfer, perde ve anlam yaratma yolları üzerinden şairin şiirlerindeki biçimlemenin analizi yapılmıştır. Bu kısımdaki şiirler için aktarılan kavramlar âdeta “Şiir Analizi” dersi havasındadır.

Çalışmanın sonunda “Ekler” başlığında Akdağ'ın dergilerde ve aile arşivinde yer alan bazı şiirlerden örnekler, şairin bazı çizimleri, şaire ait fotoğraflar, şairin yakın dostları ile yaptıkları portre çalışmaları yer almaktadır. Yine çalışmanın en sonunda yer alan “Sözlükçe” kısmında Akdağ'ın kullandığı söz varlığı hakkında okurun bilgi edinebilmesi amaçlanmıştır. “Ekler”

başlığının “Tevfik Akdağ’ın kitaplarına girmeyen şiirleri” kısmında yer alan şiirler, Tevfik Akdağ’ın yeni bir şiir kitabı çıkmış hissini verircesine edebiyatseverlere takdim edilmiştir.

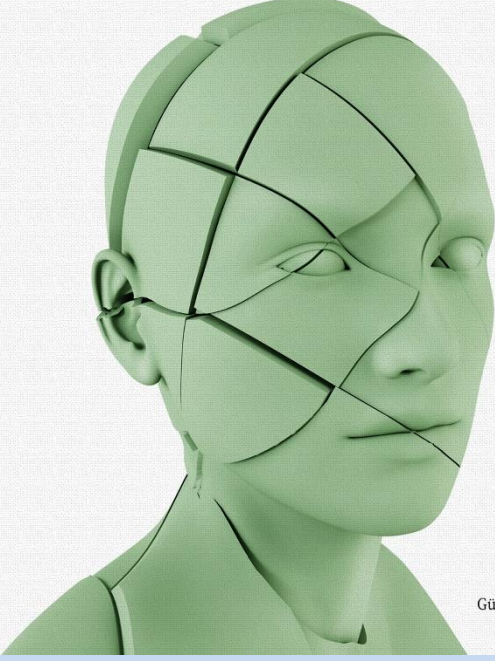
Özgün, çalışmanın sonunda hayatı boyunca şiirden vazgeçmeyen Akdağ’ın her ne kadar ikinci şiir kitabı ile şiirsel serüvenini farklı yönere kaydırıldığı düşünülse de şairin şiirini konumlandığı yerin İkinci Yeni olduğunu söyler. Yazarın Akdağ’ı muhtelif yönleriyle kaleme aldığı bu çalışmada her okur Tevfik Akdağ’ın gözünden kendisini bir edebiyat yolculuğunun içerisinde bulacaktır. Tevfik Akdağ’ın modern Türk şiiri içindeki yerinin tespit edilmesi üzerine yola çıkılan araştırmanın Türk edebiyat tarihi çalışmaları içinde bir boşluğu dolduracağı şüphesizdir.

KAYNAKLAR

- Geçgel, Hulusi (2004). “İkinci Yeni Şiirinde Sapmalar”. Uluslararası IV. Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 1-17.
- Kayabaşı, Özlem (2019). “İkinci Yeni’nin Unutulmuş Şairi: Tevfik Akdağ”. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 62, 1-19.

TÜRK BİLİMKURGU EDEBİYATI VE ARKETİPLER

DR. VELİ UĞUR

Günce Yayınları

Oktay Yivli

Öykü Nasıl Okunur

modern öykü ve yöntem

Günce Yayınları

MAKSUT YİĞİTBAŞ

Edebiyatın Ebemkuşağı

Halit Ziya Hikâyeciliğinde

Renklerin Dili

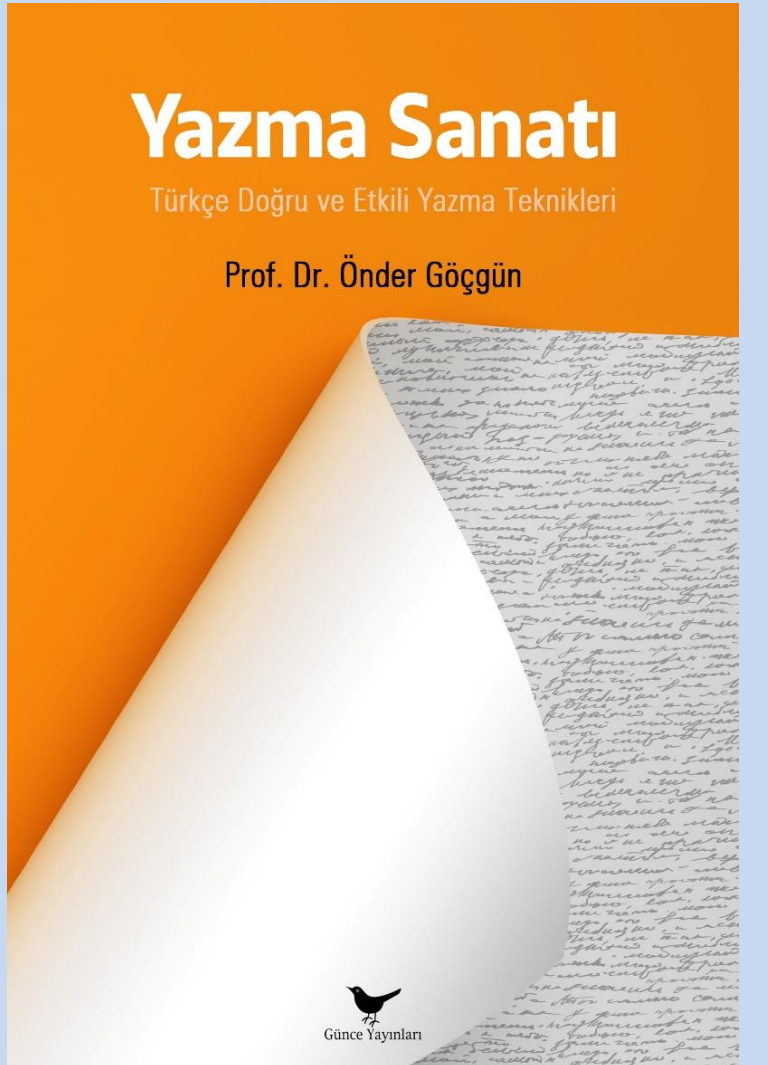

Günce Yayınları

Yazma Sanatı

Türkçe Doğru ve Etkili Yazma Teknikleri

Prof. Dr. Önder Göçgün

Günce Yayınları